

STORTINGET

Innst. 243 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 46 L (2018–2019)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Endringer i andre lover som følge av lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Forsvarsdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til lov om endringer i andre lover som bør foretas som følge av ikrafttreddelsen av lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) den 1. januar 2019. Samtidig ble lov 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven) opphevet. Om behovet for å foreta endringer i andre lover vises det også til Prop. 153 L (2016–2017) punkt 16 Ikrafttreddelse. Også forskrifter til loven ble fastsatt med virkning fra 1. januar 2019.

De fleste endringsforslagene er av teknisk karakter, dvs. at de ikke innebærer noen materielle endringer. For eksempel gjelder dette endringer av henvisninger i andre lovbestemmelser til paragrafer i loven fra 1998 til tilsvarende bestemmelser i den nye sikkerhetsloven. I noen grad er det også foreslått visse justeringer i annen lovgivning (finansstilsynsloven og sentralbankloven) til den nye lovens system. Det foreslås dessuten å oppheve drivstoffanleggloven fra 1949 for å samle lovgivningen om objekt- og infrastrukturens sikkerhet i et enhetlig og moderne lov- og forskriftsverk. I tillegg orienteres det om overgangsbestemmelser som regjeringen har fastsatt i forskriftene til den nye loven.

Da proposisjonen i hovedsak gjelder tekniske endringer og tilpasninger til annen lovgivning, har det ikke vært ansett nødvendig å sende lovforslaget på allmennlig høring, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 andre ledd tredje kulepunkt.

Det opplyses at forslagene i denne proposisjonen har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

Den nye sikkerhetsloven innebærer en annen systematikk enn 1998-loven for å bestemme lovens virkeområde. Den nye systematikken innebærer at hvert departement skal gjennomføre en ny kartlegging av sin samsfunnssektor for å identifisere grunnleggende nasjonale funksjoner, og de informasjonssystemer, infrastruktur og objekter som er av så sentral betydning at de må underlegges sikkerhetsloven.

Departementene har startet arbeidet med kartleggingen. Denne vil imidlertid ta ulik tid tatt i betraktning størrelse på sektoren, antall skjermingsverdige verdier, kompleksiteten på verdikjedene og den sikkerhetsfaglige kompetansen i det enkelte departement. Den nye sikkerhetsloven innebærer også at det enkelte departement må fatte enkeltvedtak for å underlegge private virksomheter loven.

Regjeringen har derfor i forskriftene til loven fastsatt overgangsbestemmelser som innebærer at departementene gis rimelig tid til å kartlegge virkeområde og fatte enkeltvedtak overfor de private virksomhetene som skal underlegges loven.

Frem til kartleggingen av virkeområdet er gjort, og nye enkeltvedtak er fattet, er gjeldende sikkerhetsklareringer av personell, vedtak om sikkerhetsklareringer for adgang til skjermingsverdige objekter, gradering av informasjon, klassifisering av skjermingsverdige objekter og andre sikkerhetsmessige godkjenninger videreført fra

Beriktiget

ikrafttredelsestidspunktet 1. januar 2019 for den nye sikkerhetsloven. Formålet er å hindre at allerede klassifiserte objekter og infrastruktur, gradert informasjon, klarert personell og godkjente informasjonssystemer står uten gradering, klassifisering, klarering og godkjenning ved opphevelsen av 1998-loven fra og med 1. januar 2019. Det er imidlertid kun godkjenning, klarering, gradering og klassifiseringsnivå som videreføres. Krav til sikring vil følge av kravene i ny lov og forskrifter. Det innebærer at virksomhetene må gjøre nye vurderinger etter nytt regelverk for å vurdere om eksisterende sikkerhetstiltak oppfyller kravene i ny sikkerhetslov og forskrifter. Om virksomheten oppfyller kravene i nytt regelverk, må vurderes av tilsynsmyndigheten gjennom tilsyn. For de virksomheter som ikke oppfyller kravene i nytt regelverk, og ikke retter manglene, vil det kunne bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt, overtredelsesgebyr eller straff etter ny sikkerhetslov kapittel 11.

I arbeidet med nytt regelverk har det blitt lagt til grunn at de virksomheter som oppfyller kravene i gjeldende sikkerhetslov, som utgangspunkt også oppfyller kravene i nytt regelverk. Endringer kan tenkes som følge av at virksomheter gjør nye risikovurderinger og reviderer sikkerhetstilstanden etter nytt regelverk, eller det gjøres en ny vurdering av graderings- eller klassifiseringsnivå.

For nye virksomheter som skal underlegges loven, vil det i enkeltvedtakene som fattes, bli satt en rimelig frist for å oppfylle kravene i ny sikkerhetslov med forskrifter. Fristen må settes ut fra det eksisterende sikringsnivået i virksomheten, og hvilket arbeid som gjenstår før kravene er oppfylt.

Det er fastsatt i forskriftene at Nasjonal sikkerhetsmyndighet og sektortilsyn gis myndighet til å gjøre unntak fra kravene i lov og forskrift når det gjelder objekt- og infrastrukturens sikkerhet. Sektordepartement gis en mulighet til å gi dispensasjon fra sikkerhetstiltak tilsvarende daværende § 4-1 andre ledd i forskrift om objektsikkerhet, der det heter at objekteier i særlige tilfeller kan søke om dispensasjon fra sikkerhetstiltak der dette anses forsvarlig.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Zaineb Al-Samarai, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Leif Audun Sande og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi og Christian Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Sosialistisk Venstreparti, Audun Lysbakken, fra Venstre, Abid Q.

Raja, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til Prop. 46 L (2018–2019) Endring i andre lover som følge av lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven), som i hovedsak omhandler tekniske endringer og tilpasninger til annen lovgivning.

Komiteen viser til at regjeringen på dette grunnlag ikke har ansett det som nødvendig å sende lovforslaget på alminnelig høring, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 andre ledd tredje kulepunkt. Komiteen viser videre til at forslagene i Prop. 46 L (2018–2019) ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser.

Komiteen viser til behandlingen av Innst. 103 L (2017–2018) til Prop. 153 L (2016–2017), og Stortingets vedtak av 6. mars 2018 lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven). Loven er sanksjonert som lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven). Ikrafttredelsen av den nye sikkerhetsloven gjør at det er behov for endringer i andre lover, blant annet for at henvisninger der til sikkerhetsloven skal være korrekte.

Komiteen viser til at det i alt foreligger syv lover med paragrafhenvvisning til 1998-loven som må endres til rett paragraf i 2018-loven. Komiteen viser til at dette gjelder lov om politimyndighet i forsvaret, ekomloven, straffeloven, plan- og bygningsloven, markaloven, sivilbeskyttelsesloven og forsvarsundersøkelsesloven. Komiteen viser videre til at det foreligger behov for en justering av bestemmelsen om taushetsplikt i finanstilsynsloven for å gi rom for at Finanstilsynet skal kunne utveksle taushetsbelagt informasjon med andre myndighetsorganer. Komiteen viser til at det i sentralbankloven foreslås en nærmere regulering om innhenting av politiattest og om hjemmel til å innhente kredittopplysninger om personell som skal ha tilgang til bankens lokaler. Komiteen viser dessuten til at det behøves en språklig rettelse i matrikkellova.

Komiteen viser til at den nye sikkerhetsloven inkorporerer en ny systematikk sammenlignet med den forrige loven fra 1998. Denne nye systematikken innebærer at hvert departement skal gjennomføre en ny kartlegging av sin samfunnssektor for å identifisere grunnleggende nasjonale funksjoner, samt de informasjonssystemer, infrastruktur og objekter som er av så sentral betydning at de må underlegges sikkerhetsloven. Komiteen viser til at berørte departementer har igangsatt denne kartleggingen. Frem til kartleggingen av virkeområdet er gjort, og nye enkeltvedtak er fattet, er gjeldende sikkerhetsklareringer av personell, vedtak om sikkerhetsklarering for adgang til skjermingsverdig objekt, gradering av informasjon, klassifisering av skjermingsverdige objekter og andre sikkerhetsmessige godkjenninger videreført fra ikrafttredelsestidspunktet 1. januar 2019 for den nye sikkerhetsloven.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i andre lover som følge av lov 1. juni 2018 nr. 24 om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven)

I

Lov 31. mars 1949 nr. 3 om bygging og sikring av drivstoffanlegg (drivstoffanleggloven) oppheves.

II

1. I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansforetak mv. gjøres følgende endringer:

§ 7 første til tredje ledd skal lyde:

Tilsynets styremedlemmer og tjenestemenn, herunder personer som nevnt i § 2 femte ledd, har taushetsplikt overfor uvedkommende om det som de *i sitt arbeid* får kjennskap til om en kundes forhold. De må heller ikke gjøre bruk av det i ervervsvirksomhet. Taushetsplikten etter *første og andre punktum* og forvaltningslovens bestemmelser gjelder også for personer og institusjoner utenfor Finanstilsynet som mottar opplysninger underlagt lovpålagt taushetsplikt fra Finanstilsynet.

Taushetsplikten etter *første ledd* og forvaltningslovens bestemmelser gjelder ikke overfor Norges Bank, andre EØS-staters sentralbanker eller tilsynsmyndigheter som fører tilsyn som nevnt i § 1, herunder Den europeiske sentralbank, Den europeiske banktilsynsmyndighet, Den europeiske tilsynsmyndighet for forsikring og tjenestepensjoner, Den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet, Det europeiske råd for systemrisiko og EFTAs overvåkingsorgan. *Taushetsplikten gjelder heller ikke overfor Nasjonal sikkerhetsmyndighet ved deling av informasjon som er nødvendig for at sikkerhetsmyndigheten skal kunne utføre lovbestemte oppgaver.* Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at Finanstilsynet gir opplysninger til *regulert marked med tillatelse etter verdipapirsentralloven eller sentral motpart med tillatelse etter verdipapirhandeloven*, om forhold som er nødvendig for utførelsen av disse institusjonenes lovbestemte oppgaver.

Departementet kan gi *forskrift* om at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor tilsynsmyndigheter fra *land utenfor EØS* når disse fører tilsyn etter andre ledd første punktum. Departementet kan gi *forskrift* om Finanstilsynets utveksling av opplysninger med de myndigheter og organer taushetsplikten ikke gjelder overfor.

Nåværende andre til sjetten ledd blir fjerde til åttende ledd.

2. I lov 24. mai 1985 nr. 28 om Norges Bank og pengevesenet mv. gjøres følgende endringer:

§ 11 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Hovedstyret kan bestemme at den som skal utføre arbeid eller tjeneste for banken, *utføre arbeid for en tjenesteleverandør til banken, eller for øvrig ha adgang uten følge til Norges Banks bygninger*, må fremlegge uttømmende politiattest etter politiregisterloven § 41 nr. 1, *eller tilsvarende utenlandsk politiattest*, dersom sikkerhetsmessige hensyn tilsier det.

§ 11 nytt femte ledd skal lyde:

Hovedstyret kan bestemme at det skal innhentes kredittopplysninger om den som skal utføre arbeid eller tjeneste for banken, utføre arbeid for en tjenesteleverandør til banken, eller for øvrig ha adgang uten følge til Norges Banks bygninger, dersom sikkerhetsmessige behov tilsier det.

3. I lov 20. mai 1988 nr. 33 om politimyndighet i forsvarret skal § 1 andre ledd lyde:

Politimyndighet kan også utøves overfor den som opptrer i strid med forbud gitt i medhold av *sikkerhetsloven § 7-5*.

4. I lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven) skal § 6-2 a første ledd andre punktum lyde:

Nasjonal sikkerhetsmyndighet kan i særskilte tilfelle og i korte tidsrom uten tillatelse fra myndigheten ta i bruk frekvenser som er tildelt andre, når dette er nødvendig tiltak for forsvarlig sikring av konferanserom, jf. sikkerhetsloven § 5-5.

5. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff skal § 196 første ledd bokstav c lyde:

c) sikkerhetsloven § 7-5, jf. § 11-4.

6. I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eighedsregistrering skal § 22 sjetten ledd lyde:

Opplysninger som er graderte etter *sikkerhetsloven*, skal først i *eit* gradert register.

7. I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 20-7 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom et tiltak krever bruk av skjermingsverdig informasjon etter sikkerhetsloven § 5-2 og § 5-3, eller tiltaket berører *et* objekt som *Forsvarsdepartementet* har utpekt som skjermingsverdig i medhold av *sikkerhetslo-*

ven § 7-1, er tiltaket unntatt fra kapittel 20 til 25 i loven her.

§ 20-8 første ledd skal lyde:

Dersom tvingende sikkerhetshensyn gjør det nødvendig, kan hvert departement innen sitt myndighetsområde beslutte at et tiltak som skal utføres i tilknytning til et byggverk eller objekt som er utpekt som skjermingsverdig i henhold til sikkerhetsloven § 7-1, helt eller delvis skal være unntatt fra bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

8. I lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner skal § 3 andre ledd lyde:

Militære myndigheter skal se til at de bestemmelser som er gitt i eller i medhold av denne lov, blir overholdt i områder der personer ikke har adgang etter sikkerhetsloven § 7-5.

9. I lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret skal § 24 d fjerde ledd lyde:

Dersom det kan skade nasjonale sikkerhetsinteresser om informasjon i rapportene blir kjent for uvedkommende, skal slik informasjon sikkerhetsgraderes etter sikkerhetsloven § 5-3.

10. I lov 16. desember 2016 nr. 92 om undersøkelser av ulykker og hendelser i Forsvaret skal § 19 andre ledd andre punktum lyde:

For *sikkerhetsgraderte* opplysninger gjelder sikkerhetsloven § 5-4.

III

Loven trer i kraft fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 10. april 2019

Anniken Huitfeldt

leder

Ingjerd Schou

ordfører